

Příklad inspirativní praxe kombinované výuky
pro žáky se SVP
Týdenní projekt z oblasti dějepisu

Obsah

1	Souhrnná data	3
2	Popis příkladu inspirativní praxe	4
	2.1 <i>Popis zavedené inspirativní praxe.....</i>	4
	2.2 <i>Jaké byly důvody a cíle, které nás vedly k zavedení popsané inspirativní praxe.....</i>	6
	2.3 <i>Výhody, které zavedená inspirativní praxe přináší</i>	6
	2.4 <i>Potíže, které jsme při zavádění inspirativní praxe překonali</i>	7
	2.5 <i>Plánovaný další rozvoj inspirativní praxe.....</i>	7
3	Doporučení pro zavedení naší inspirativní praxe na jiné školy	7
	3.1 <i>Doporučení pro úspěšné zavedení popsané inspirativní praxe</i>	7
	3.2 <i>Doporučení, jak sledovat (měřit) úspěšnost zavedení popsané inspirativní praxe</i>	8
4	Doporučené zdroje informací, které jsme použili pro přípravu a zavedení inspirativní praxe	8

1 Souhrnná data

Název příkladu inspirativní praxe	Týdenní projekt na dějepisné/zeměpisné téma pro žáky se SVP v rámci PO KV	
Název školy	ZŠ a MŠ Zrak	
Adresa školy	náměstí Míru 19, Praha 2 120 00	
Datum zpracování tohoto dokumentu	17. 1. 2024	
Datum zahájení realizace IP	1. pololetí školního roku 2021/22	
Autor (autoři IP)	Mgr. Tomáš Slavík	
Kontakt na autora	slavik@skolazrak.cz	
Anotace	<p>V příkladu inspirativní praxe je popsán týdenní projekt zaměřený na oblast dějepisu (Ize na dožádání dodat i zeměpisné) pro žáky se SVP v rámci kombinované výuky. Je zde uveden popis virtuálního prostředí, ve kterém obsah projektu probíhá, pracovní postupy, metody a role žáků i učitele.</p> <p>Cílem projektu je nejen nabytí samotných faktografických znalostí zpracovávaného tématu, ale především upevnění a propojení různých druhů digitálních kompetencí, kreativní tvorba, týmová spolupráce, řešení problémů a schopnost organizovat, plánovat a prezentovat.</p>	
Klíčová slova	Žáci se SVP, skupinová práce, dějepis, digitální kompetence, prezentace	
Model KV	1x za pololetí projektový týden na dějepisné/zeměpisné téma pro žáky 8. ročníku (skupinová práce z domova – distančně, synchronně i asynchronně)	
Skupina žáků se SVP, kterou IP pokrývá	☐	Žáci nadaní
	☐	Žáci mimořádně nadaní
	☒	Žáci s mentálním postižením
	☒	Žáci se zrakovým postižením
	☐	Žáci se sluchovým postižením
	☐	Žáci s tělesným postižením
	☐	Žáci se zdravotním znevýhodněním (např. cukrovka 1. typu)
	☒	Žáci se souběžným postižením více vadami
	☒	Žáci s poruchou autistického spektra
	☒	Žáci s narušenou komunikační schopností
	☒	Žáci se specifickými poruchami učení

	X	Žáci se specifickými poruchami chování
		Žáci s odlišnými kulturními a životními podmínkami
	X	Žáci s odlišným mateřským jazykem
Počet žáků školy přímo ovlivněných příkladem inspirativní praxe		

2 Popis příkladu inspirativní praxe

2.1 Popis zavedené inspirativní praxe

Níže popsaná IP je určena pro 4 pracovní skupiny o maximálním doporučeném počtu 3 až 4 žáků. V případě potřeby lze rozšířit okruh témat a tím i počet skupin. Základní komunikační platformou mezi žáky a vyučujícím je pak Google účet (Gmail, disk, Google Meet, učebna etc.).

Při splnění předpokladů nutných pro možnost úspěšné realizace projektu (popsáno v kapitole 3.1) vyučující vloží materiály ke zpracování každé ze skupin do pro ni vytvořené učebny a vypíše termíny konzultací přes Google Meet na Google kalendář.

Celý týdenní projekt probíhá střídáním formy distanční – synchronní a asynchronní.

Témata skupin:

- 1) Hedvábná stezka – kdy a kde vznikla, její účel v počátcích + rozmach, význam a předmět obchodování v obou směrech až po její zánik (příčiny a následky)
- 2) Evropa v období renesance a humanismu – tematicky zaměřeno na proměnu myšlení lidí dané doby, nové poznatky a vynálezy jako nutný předpoklad zajištění technických podmínek pro zaoceánskou mořeplavbu (teorie kulatosti Země, mapy, navigace atd.)
- 3) Zámořské plavby – objevitelé, cestovatelé a jejich výpravy + podmínky a život námořníků včetně potenciálních nebezpečí
- 4) Aztékové, Mayové a Inkové – vymezení a charakteristika kultur, důsledky jejich střetu s objeviteli kolonizátory z Evropy (conquista a její důsledky)

Pondělí

cíl: Žáci připraví osnovu společné práce.

forma: distančně – synchronně i asynchronně

průběh:

-společné zahájení projektu pro celou třídu přes Google Meet (učitel je v učebně školy, žáci mimo školu s připojením na schůzku);

-ověření přítomnosti (tj. všichni mají zapnuté kamery, zápis jako do TK – pokud žák chybí, U si запиše a hlídá jeho přítomnost na dalších setkáních, která v průběhu dne probíhají), řešení případných technických závad;

-představení plánu pro daný den;

-konzultování s jednotlivými skupinami;

(pozn.: konzultace jsou pro jednotlivé skupiny vypsány na 15–20 min na skupinu, s každou ze skupin se konzultuje 2–3×. Během první konzultace se vyučující se skupinou žáků domluví na konkrétních materiálech pro jejich práci (sdílení obrazovky), ukáže, co se od žáků pro daný den

očekává, nastíní možnosti pojetí a dělby práce, poukáže na silné stránky každého z žáků a zodpoví případné dotazy)

Během dalších konzultací již jen monitoruje průběh práce a dává zpětnou vazbu a případné podněty.

Úterý

cíl: Žáci v rámci své skupiny provedou redukci dat jim přidělených zdrojů (na základní a nejdůležitější údaje) a vzájemně si je prezentují s cílem přípravy na jejich syntézu.

forma: distančně – synchronně i asynchronně

průběh:

-konzultace s jednotlivými skupinami;

(pozn.: konzultace jsou pro jednotlivé skupiny vypsány na 15–20 min na skupinu a s každou ze skupin se konzultuje 2–3× – viz pondělí)

Cílem těchto konzultací je revize průběhu práce, kontrola dělby práce a zjištění aktivní účasti žáků daných skupin a případná doporučení pro úpravy, změny.

V případě potřeby se dohodnout na vypsání mimořádné konzultace.

Středa

cíl: Žáci dokončí syntézu zpracovávaných materiálů do společného textu, žáci sestaví společný text a žáci dodrží požadavky na formální úpravu textu (styl písma, řádkování, odstavce, číslování, popis obrázků, titulní strana, vygenerovaná osnova atd.).

forma: distančně – synchronně i asynchronně

průběh:

-konzultace s jednotlivými skupinami (schéma ve stejném formátu jako pondělí a úterý);

Cílem konzultace je hodnocení a sledování jejich posunu v práci od pondělí formou otázek: jak se pracovalo, co vám dělalo potíže, s čím jste byli ok atp.

Čtvrtek

cíl: Žáci získají zpětnou vazbu ke své práci, připraví prezentaci (včetně natrénování odprezentování) a kvíz ze své prezentace pro zbytek třídy.

forma: distančně – synchronně i asynchronně

průběh:

1. konzultace v průběhu dne

- společné setkání přes Google Meet s celou třídou, během kterého (přes sdílenou obrazovku) budou hodnoceny všechny 4 práce dle předem stanovených kritérií (rozsah, faktografický obsah, formální stránka, reflexe připomínek, funkčnost dosavadní spolupráce a její případné nedostatky + možnosti řešení);

- vyučující vede opakování zásad toho, jak má po formální stránce vypadat prezentace a jaká pravidla by se měla dodržovat během prezentování + parametry kvízu;

- poté skupiny samostatně pracují na přípravě a vytvoření ppt.

2. konzultace v průběhu dne

- 1× 20 min konzultace s každou skupinou nad přípravou jejich ppt, zároveň příprava rozdělení rolí pro páteční prezentování jejich týdenní práce;

- skupiny pracují cca 2 hod. (distančně asynchronně) a poté další konzultace ke kontrole stavu jejich práce, ověření rozsahu postupu práce na prezentaci včetně dělby práce – kdo bude prezentovat (zdali jednotlivce za skupinu, nebo všichni nějaký svůj díl atd.) + zodpovězení dotazů, připomínky, podněty.

Pátek

cíl: Žáci představí své prezentace na základě předem stanovených kritérií a poznatků z konzultací, osvojí si znalosti z prezentací prostřednictvím kvízu, získají zpětnou vazbu na svou týdenní práci.
forma: distančně – synchronně

průběh:

- společné setkání přes Google Meet s celou třídou se sdílením obrazovky;
- skupiny prezentují svá témata připravená v ppt, zbytek třídy vyplňuje prezentující skupinou zasláný online kvíz (přes učebnu – práce v kurzu – „vytvořit úkol s kvízem“);
- po představení prezentace skupinou probíhá hodnocení: sebehodnocení skupiny – hodnocení ze strany ostatních skupin – hodnocení vyučujícího;
- po každé prezentující skupině je vyhlášena pauza – žáci vypnou kameru, zůstávají stále připojeni;
- během pauzy vyučující rychle vyhodnotí nasdílené odpovědi kvízu zbytku třídy;
- proběhne závěrečné souhrnné hodnocení jednotlivých skupin za jejich týdenní práci/přístup.

doporučení:

- zejména u žáků se SVP je vhodné hodnotit ne nutně kvalitu výstupu jako takovou, ale proces jejich práce. Tedy jak se dokázali vypořádat s obtížemi, kterým čelili na začátku zahájení projektu. Jak si vzali k srdci připomínky a rady, které jim byly dány, a jaký posun jejich práce zaznamenala od prvního konceptu do její konečné podoby. Jejich aktivitu, snahu, celkový osobní posun;
- je vhodné, aby výběr žáků do skupin dělal vyučující dle toho, jak žáky zná, aby fungovali ve skupině (např. aby dva uměli zpracovávat text, aby jeden měl ok digi schopnosti, jeden ok projev).

2.2 Jaké byly důvody a cíle, které nás vedly k zavedení popsané inspirativní praxe

Důvod

- Ověřit, zdali a případně do jaké míry a za jakých podmínek mají žáci se SVP možnost efektivní účasti v rámci kombinované výuky.

Cíle

- Probrání a propojení učiva dějepisu jiným způsobem, než umožňují běžné vyučovací hodiny.
- Procvičení a praktická aplikace široké palety digitálních kompetencí.
- Procvičení týmové práce a spolupráce.
- Organizování a plánování vlastní práce včetně jejího časového rozvržení a koordinace s ostatními členy skupiny.
- Zlepšení schopností analýzy a syntézy zpracovávaného textu.
- Vedení žáků k překovávání a řešení mezilidských i technických problémů, které během doby trvání projektu vzniknou.
- Díky jinak nastavenému vzdělávacímu procesu dát možnost vyniknout žákům, kteří jsou v rámci třídy jinak submisivní.

2.3 Výhody, které zavedená inspirativní praxe přináší

- Vychází z úspěšného naplnění cílů viz 2.2.

2.4 Potíže, které jsme při zavádění inspirativní praxe překonali

1) připojení

- žáci by měli s předstihem ověřit a potvrdit, že jim připojení na Gmail i do učebny funguje;
- žáci by měli vyučujícímu sdělit, na jakém druhu vzájemné komunikace se v rámci své skupiny shodli;
- žáci by měli být připraveni na možnost, že spojení z nějakého důvodu během projektového týdne selže a jak v takovém případě postupovat (práce přes telefon s daty, práce z knihovny či jiného veřejného místa s přístupem k internetu, osobní návštěva spolužáka a práce od něj místo online, práce ze školy). Je zde i verze pracovního scénáře (v závislosti na konkrétním složení skupin – ne vždy vhodné), ve které žáci na tuto možnost připraveni nebudou a součástí plnění zadání úkolu bude i schopnost s problémem se vypořádat a poradit si sami.

2) samostatnost žáků

- v některých případech u žáků se SVP není možné ani v rámci 8. třídy jejich samostatné domácí působení bez dozoru rodičů (děti s PAS, LMP atd.);
- je třeba plánovaný projekt rodičům představit s předstihem. V praxi z dosavadní zkušenosti má většina rodičů zájem dětem účast umožnit i za cenu dovolené / home office;
- mít předpřipravenou možnost, že by žák pracoval ze školy/učebny pod dohledem kantora vedoucího projekt.

3) nevyváženost skupin

- pro úspěšné splnění plánovaných výstupů je třeba, aby si žáci v rámci své skupiny byli vědomi svých možností i omezení. Tedy aby si při práci ve skupině rozdělovali práci s přihlédnutím ke svým indiciálním možnostem a přijali zásadu, že skupina je hodnocena jako celek do té doby, dokud její jednotliví členové pracují aktivně, snaží se a komunikují bez ohledu na objem vykonané práce.

2.5 Plánovaný další rozvoj inspirativní praxe

Výše popsaný model IP se po 3 letech získaných zkušeností a dílčích úprav ve stávající podobě jeví jakožto funkční a vyvážený. Vždy je pak možné redukovat, či naopak rozšířit množství zdrojů či plánovaný rozsah práce v závislosti na konkrétních možnostech žáků daného ročníku.

3 Doporučení pro zavedení naší inspirativní praxe na jiné škole

3.1 Doporučení pro úspěšné zavedení popsané inspirativní praxe

Předpokladem pro úspěšnou realizaci níže popsané IP je cíleně zaměřená průprava v digitálních kompetencích během vyučovacích hodin informatiky. Důraz je kladen na zvládnutí práce v rozhraní Google účtu, který má každý z žáků zřízen školou (posílání e-mailů, příloh, práce s daty na Google disku, sdílení, práce v Google učebně, přihlášení se a vytvoření meet hovoru v Google kalendáři). Dále pak žáci v rámci přípravy musí vědět, jak po formální stránce vypracovat práci v Google dokumentu (titulní strana, typ písma, řádkování, číslování stran, odstavce, generování osnovy aj.) a zásady při tvorbě prezentace a samotného prezentování.

V týdnů před samotným průběhem projektového vzdělávání jsou žáci rozděleni do skupin. Každé skupině je sděleno zpracovávané téma (možnost výběru z předložených na základě skupinové shody) a mají za úkol dohodnout se na platformě/způsobu vzájemné komunikace (může být kromě Google Meetu např. WhatsApp, Messenger, Skype, Discord atd). V rámci skupiny si pak dále ověří, že jim toto spojení funguje včetně všech dalších přihlašovacích údajů (dostanou se na

Gmail a následně do učebny, ve které jsou umístěny podklady pro jejich práci, zobrazují se jim vyučujícím vypsané termíny konzultací atd.).

Při tvorbě skupin je třeba dbát na jejich vyrovnanost s ohledem na individuální schopnosti a možnosti jednotlivých žáků. A souběžně s tím raději opakovaně zdůraznit, že v rámci kritéria hodnocení bude skupina hodnocena jako celek. Tato skutečnost (společně s průběžnou kontrolou průběhu práce) žáky přirozeně vede k přerozdělení si úkolů v rámci dané skupiny tak, aby každý mohl v rámci svých možností maximálně přispět.

Dostatečně s předstihem záměr, parametry a cíle výše popsané projektové výuky komunikovat s rodiči žáků. V některých případech se v praxi stalo, že rodiče rádi svým dětem možnost účastnit se tohoto projektu dopřáli, ale museli si vzít dovolenou / home office.

3.2 Doporučení, jak sledovat (měřit) úspěšnost zavedení popsané inspirativní praxe

Obecné hodnocení skupiny

- 1) vypracovaná skupinová práce (obsah, rozsah, formální stránka);
- 2) prezentace (formální stránka prezentace + kvalita odprezentování);
- 3) vyplnění kvízů na základě prezentací ostatních skupin.

Individuální hodnocení

- 1) aktivní připojování a snaživost;
- 2) vynalézavost při řešení problémů či komplikací;
- 3) míra pozitivního přístupu a reflexe připomínek ze strany vedoucího učitele;
- 4) funkčnost komunikace a dělby práce v rámci skupiny;
- 5) zejména u žáků se SVP hodnotit nejen kvalitu práce jako takové, ale míru individuálního zlepšení v průběhu projektu.

Pozitivně hodnotit i žáky či skupiny, jejichž práce objektivně nedosáhla po kvalitativní či formální stránce všech vytyčených parametrů, ale která obsahuje výrazné prvky zlepšení při porovnání prvních konceptů z počátku projektu (či způsobu jejich práce/komunikace) s tím, jak žáci pracovali a co odevzdali/prezentovali v samotném závěru projektového týdne.

4 Doporučené zdroje informací, které jsme použili pro přípravu a zavedení inspirativní praxe

1. skupina – Hedvábná stezka

https://cs.wikipedia.org/wiki/Hedv%C3%A1bn%C3%A1_stezka

<https://www.srovnator.cz/clanky/co-je-to-hedvabna-stezka/>

<https://www.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme/108442/akademie-lide-a-zeme-hedvabna-stezka-cesta-cest.html>

<https://www.stoplusjednicka.cz/hedvabna-stezka-do-ciny-krome-zbozi-zvirat-putovali-i-slovansti-otroci>

<https://www.hedvabnastezka.cz/co-to-vlastne-byla-hedvabna-stezka/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Osmansk%C3%A1_%C5%99%C3%AD%C5%A1e

2. skupina – Renesance a humanismus

<https://www.dejepisne.cz/renesance-a-humanismus/#predpoklady-k-vzniku>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Renesan%C4%8Dn%C3%AD_filosofie

- jen renesanční filosofie obecně a předpoklady vzniku

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Humanismus>

<http://www.kultura.cz/profile/13503-renesance>

- rozkliknout ikonku „více informací“

https://cs.wikipedia.org/wiki/Galileo_Galilei

https://cs.wikipedia.org/wiki/Mikul%C3%A1%C5%A1_Kopern%C3%ADk

https://cs.wikipedia.org/wiki/Johannes_Kepler

https://cs.wikipedia.org/wiki/Tycho_Brahe

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/13113248503-vynalezky-leonarda-da-vinciho/12177-kdo-byl-leonardo/>

<https://www.abicko.cz/clanek/precti-si-technika/24837/fantasticke-vynalezky-leonarda-da-vinci-1-robot-tank-a-kulomet.html>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Giordano_Bruno

3. skupina – Zámořské plavby

https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C4%9Bk_z%C3%A1mo%C5%99sk%C3%BDch_objev%C5%AF

https://cs.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A1mo%C5%99sk%C3%A9_objevy

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Karaka>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Galeona>

<https://www.vysokeskoly.cz/maturitniotazky/dejepis/zamorske-objevy>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Bartolomeu_Dias

https://cs.wikipedia.org/wiki/Vasco_da_Gama

https://cs.wikipedia.org/wiki/Fern%C3%A3o_de_Magalh%C3%A3es

https://cs.wikipedia.org/wiki/Kry%C5%A1tof_Kolumbus

4. skupina – Conquistadoři + domorodci

https://www.chladnezbrane.eu/clanky-a-recenze/azteckove/?gclid=Cj0KCQIAhMOMBhDhARIsAPVml-GXKaqX4i3EL1lSB2b96MXgrYW5Zrgqd8YUsyiYQMbAL78m-YneVBMaAr5eEALw_wcB

https://cs.wikipedia.org/wiki/Azt%C3%A9ck%C3%A1_%C5%99%C3%AD%C5%A1e

https://cs.wikipedia.org/wiki/Dob%C3%BDv%C3%A1n%C3%AD_Azt%C3%A9ck%C3%A9_%C5%99%C3%AD%C5%A1e

<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/pred-500-lety-se-stretly-dva-svety-azteckou-risi-dobyla-hrst/r~ecd92ba0f95411ebbc3f0cc47ab5f122/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Hern%C3%A1n_Cort%C3%A9s

https://cs.wikipedia.org/wiki/Maysk%C3%A1_civilizace

https://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Bjiny_May%C5%AF

- jen dobytí Mayů Španěly (1500–1562)

https://cs.wikipedia.org/wiki/Inck%C3%A1_%C5%99%C3%AD%C5%A1e